No. 1780 Zaterdag 9 Februari 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een stukje geschiedenis.

Tetzels *Antitheses* werden door de universiteiten, waar de Scholastiek nog heerschte, goedgunstig ontvangen; men vond er de traditioneele leer in terug, die reeds door de oudste Meesters der School was bepaald en verklaard. Te Wittemberg, dat geheel op de hand was van Luther, werkte deze algeheele goedkeuring verbitterend. De oude wrok tegen de hooge school van Leipzig, waar Tetzel gestudeerd had, ontvlamde met nieuwe felheid. Niet dan met leede oogen had de Wittembergsche universiteit, die gesticht was om Leipzig naar de kroon te steken, moeten zien, hoe deze ondanks het drijven der humanisten nog stond in vollen luister en hare jeugdige mededingster in aanzien en talrijkheid van studenten ver overschaduwde; en thans, men gevoelde het maar al te zeer, was een nieuwe nederlaag geleden. De opgewonden stemming duurde nog voort, toen in het begin van Maart, 1518, een bode te Wittemberg kwam, die door Tetzel uit Halle was gezonden met een aantal exemplaren der *Antitheses*, om deze aldaar te verkoopen. Nauwelijks hadden de studenten dit vernomen, of zij spoedden zich tot den onverlaat, verweten onder een vloed van bedreigingen den armen koopman, dat hij met zulk een waar binnen Wittemberg durfde verschijnen. Eenige kochten daarop enkele exemplaren, maar weldra vielen andere hem aan en roofden den geheelen voorraad, omstreeks 800 exemplaren. In dolle uitgelatenheid zou men zich nu op den gehaten Leipziger wreken. Terstond werd eene vergadering belegd, en afgekondigd, dat ieder, die bij de verbranding en de lijkplechtigheid der Tetzelsche stellingen wilde tegenwoordig zijn, zich tegen twee uur op de markt moest bevinden. Op het bepaalde uur was de veelbelovende (?) jongelingschap, waarvan Luther zulk een treurig tafereel heeft opgehangen, ter aangeduide plaatse aanwezig; en wij kunnen ons voorstellen, hoe het „*Vivat Luther! Pereat Tetzel!*" luid weergalmde, toen de theses van den inquisiteur in rook opgingen. Luther was over deze baldadigheid, die voor een heldenstuk moest doorgaan, zeer misnoegd. Zij was voor hem geheel ontijdig. Met zulke oproerige demonstraties was de rol van onschuldig vervolgde, dien hij tegenover Paus en bisschop zich had voorgenomen te spelen, onvereenigbaar. Alle verantwoordelijkheid zocht hij daarom zoo ver mogelijk van zich af te werpen. De studenten werden door hem van den kansel tot broederlijke liefde vermaand, terwijl zijn vrienden per brief van zijn onschuld werden ingelicht. „Opdat gij vooruit moogt weten," zoo schreef hij aan zijn vriend Lange, 21 Maart 1518, „hoe de zaak zich heeft toegedragen, in geval de tijding van de verbranding der Tetzelsche stellingen tot u komt en, zooals gewoonlijk, overdreven wordt voorgesteld, geef ik u hier een verslag. De studenten, verdrietig over die oude sophistische studie en begeerig naar de H. Schrift, en misschien ook om mijne gunst te winnen, hebben Tetzels theses verbrand...... Dit alles is geschied buiten weten van den keurvorst, den senaat, den rector en van ons allen. Zeer zeker mishaagt mij en allen de zware beleediging, die door de onzen dien man (Tetzel) is aangedaan. Ik ben zonder schuld, maar ik vrees, dat men mij de geheele zaak zal toeschrijven." — Om het vergrijp van Luthers leerlingen te vergoelijken, geven sommige geschiedschrijvers voor, dat dit alleen geschied is als weerwraak, omdat Tetzel Luthers theses verbrand had; maar het absoluut stilzwijgen van Luther daar, waar hij in zulk geval had kunnen en moeten spreken, strekt hier reeds tot voldoende weerlegging.

Vermoedelijk omtrent desen tijd werd Luther door Tetzel namens den aartsbisschop van Mentz voor de geestelijke rechtbank gedaagd, doch hij bekreunde zich niet om den inquisiteur en werkte volijverig voort aan de verspreiding zijner leer. Op Tetzels *Antitheses* volgde nog in de Vasten van 1518 Luthers *Sermon von Ablass und Gnade.* Deze preek bestaat uit 20 artikelen, die allen gericht zijn tegen de scholastieke aflaatleer en zich kenmerken door volslagen miskenning van het gezag der scholastici. „Laat de scholastieke leeraars scholastiek zijn," staat o.a. in zijn 19de artikel, zij zijn al tegader met hunne opinies niet genoeg om ééne preek te bevestigen." — Het geschrift was voor het volk bestemd en daarom in het Duitsch geschreven. Tegelijk met de *Theses* was het reeds in 1517 verschenen, maar de bisschop van Brandenburg had de uitgave onmiddellijk doen staken, zoodat slechts enkele exemplaren verspreid waren. Thans zag Luther geen reden, die hem nog langer kon weerhouden.

Het duurde niet lang, of het bewuste libel viel in handen van den inquisiteur Johann Tetzel; en eene weerlegging kon nu niet uitblijven. Waarschijnlijk tegen het einde van April verscheen eene *Vorlegung von Bruder Johann Tetzel,* welke aan alle Christengeloovigen ter lezing werd aanbevolen. In dit verweerschrift volgt Tetzel zijn tegenstander op den voet. Eén voor één worden de artikelen onderzocht; de dwaling wordt aan het licht gebracht, scherp tegenover de katholieke leer gesteld en door bewijzen uit de H. Schrift, de Kerkvaders of het kerkelijk Recht bestreden. Elke weerlegging wordt telkens aan het oordeel van den Paus, de H. Roomsche Kerk en alle universiteiten onderworpen. De gematigde toon, die in het geschrift heerscht, steekt gunstig af bij Luthers smaadredenen, wat des te meer bewondering wekt, als men denkt aan den hoon, die voor weinig tijds den inquisiteur door Luthers leerlingen was aangedaan. De kalmte, waarmede hij disputeert, doet den strijder kennen, die zich van de waarheid bewust is. Wat de leer betreft, deze wijkt niet in het minst af van hetgeen in de *Antitheses* is verdedigd; zij is hier, volgens den aard van het werk, nog breeder ontvouwd en daarom des te belangrijker. Treden wij om dit een en ander klaar voor oogen te stellen, in enkele bijzonderheden.

Tetzel begint met het gezag der scholastieke leeraars, die door Luther zoozeer veracht waren, te handhaven en laat vrij duidelijk Luthers streven doorschemeren. „Om de 20 valsche artikelen," zegt hij, „bij de menschen eenigen schijn van waarheid te geven, moest de schrijver (Luther) eerst de scholastieke leeraars uit den weg ruimen, want deze zijn gezamelijk tegen hem. Deze handelwijze heeft hij met de ketters gemeen. De ketters weten, dat zij, zooals Sint Augustinus leert, vooral door het gezag moeten bestreden worden, en daarom, wanneer zij eene dwaling onder het volk willen verspreiden, verwerpen zij eerst alle leeraars, die met hunne leer in strijd zijn." — „Dit miskennen der Scholastiek geschiedt echter geheel ten onrechte. Onder die duizenden leeraars zijn er velen onder het getal der Heiligen opgenomen; hunne leer over de boetvaardigheid is door de Heilige Roomsche Kerk nooit gegispt, maar voor echt aangenomen; hunne uitlegging van de H. Schrift en van de vier groote Kerkvaders altijd als getrouw erkend."

De weerlegging van *alle* artikelen na te gaan, is ondoenlijk. Daar men echter Luthers artikelen nagenoeg tot *vier* hoofddwalingen kan herleiden, kunnen wij volstaan met alleen deze aan te geven en door Tetzels wederlegging te laten volgen. Zooveel mogelijk zullen wij Tetzels woorden letterlijk aanhalen.

Kerkbouw.

VIII.

Met het schip, met de ark (gelijk men ze zich voorstelt) heeft de kerk de schuine bedaking gemeen: maar de kerk is ook een tent, een tabernakel; en zij bestaat werkelijk uit stijlen, uit boogroeden en uit behangsels. Het uitgespannen gewelf rust op de pijlers, zuilen, beren en schraagboogen; die vormen samen de tentstijlen, en de binnenboogen zijn met geschilderde vensters als met doorzichtige tapijten behangen. Neem de tapijten, de altaar- en choorgordijnen weg, neem die muurbekken weg, en het geraamte der kerk zal, als dat van een tent, onwrikbaar op zijn pilaren blijven staan.

Niet—te—min geldt deze voorstelling hoofdzakelijk van de kerk van binnen gezien. Zij is en blijft een MONUMENT, en moet zichtbaar weerstand kunnen bieden aan de tand des tijds en aan de wuftheid der menschen.

Tot de schoonste sieraden van dit monument behooren ook hare roosvensters of rondlichten.

Ei, wat mogen die groote rozen aan het Westerfront der heerlijkste XIIIe eeuwsche kerken wel beduiden? Is dat maar bij toeval, dat die kolossale cirkel, met zijn schoone verdeelingen, daar in de gevelgalerij verrijst? Wat bracht er de bouwmeester toe, in dat quadraat een rondlicht te plaatsen en wel een zoo sprekend, als ware 't schier het hoofdpunt der gansche kerk?

Die belangrijke kringvensters hebben drie beteekenissen, naar de drie namen, die ze dragen. 't Zijn, wat men noemt: Radvenster, roos, of in den volsten zin rondlichten.

Bij de heidenen was het bouwfrontispies eene uitsluitende eigenschap van den TEMPEL; het paleis van den Caesar werd er niet mede versierd, dan als een voorbeduiding zijner aanstaande vergoding.

Het frontispies, fronton of frontaal, namelijk, is het teeken der *bekapping*; de *kap* behoort der *kapel*, en ook de heidensche tempels waren plaatsen van vereering als de kapellen. In het hart nu van het fronton der christelijke basiliek treft men niet zelden, onder den naam van *oculus*, het rondlicht reeds aan, dat in de

De Sleutel

door

G. Bruna.

Daar lagen ze en stonden ze, al de boeken en boekjes en brochuurtjes, die ik in den loop van eenige maanden had gekocht of geleend, en waarin altijd weer de vraag behandeld werd: Katholiek of Protestant? Protestant of Katholiek? Er waren er ook, die wilden betoogen, dat beide eigenlijk zoo ongeveer hetzelfde waren en ik had meermalen neiging gehad om in deze richting de oplossing te zoeken van het vraagstuk, dat me mijn geheele leven had vastgehouden.

Maar ten slotte bevond ik, dat er wel een Katholieke leer bestond, doch geen Protestantsche.

Waar ieder Paus is, en ieder onfeilbaar, ontstaan zooveel kerken als er personen zijn. En dan zijn deze nog veranderlijk en wijzigen telkens hun overtuiging, die steeds op den wankelenden grondslag van eigen meening of gevoelen rusten blijft.

Neen, ik wilde de waarheid, de volstrekte zekerheid, waarvoor ik me zou kunnen buigen, waaraan ik me zou kunnen onderwerpen, omdat ze van God kwam.

Moest ik haar misschien buiten het Christendom zoeken? Ook die vraag had ik me meermalen in ernst gesteld, om telkens weer te bespeuren, dat op die wegen in 't geheel geen enkel lichtstraaltje op te vangen was: dat deze steeds uitliepen op volslagen duisternis en tastende onzekerheid.

Katholiek of Protestant?

Wat de Katholieke Kerk leerde, wist ik nu zoo langzamerhand.

Mijn „theologische" studiën hadden me daaromtrent ongeveer niets geleerd; ze brachten veel meer kennis bij van animisten en Boeddhisten en Mohammedanen dan van de Roomsche Kerk.

Maar ik had dezen achterstand nu ingehaald, tot verbazing van verschillenden, die de studie der Katholieke leer uit de echte bronnen in 't geheel niet noodig vonden. Daarover kon men immers praten en schrijven zonder er iets van te weten, gelijk reeds geslachten lang met succes was geschied.

* * *

Maar al wist ik er nu wel iets van, daardoor was wel eenige sympathie gewekt en verontwaardiging over de wijze, waarop die leer zoo vaak werd voorgesteld en weergegeven, er bleef nog steeds twijfel over, welken weg ik moest inslaan, om God gehoorzaam te zijn.

De pastoor, met wien ik kennismaking had gezocht, bleef altijd zeer gereserveerd, wilde blijkbaar niet den minsten druk oefenen op mijn overtuiging.

Kort en puntig beantwoordde hij vragen en daarmee uit.

Hij had me alleen wel eens op drogen, schijnbaar kouden toon gezegd, dat een beetje bidden geen kwaad kon, en dit viel toch ook door niemand te ontkennen.

Ik begreep zelf, dat het hoogst noodzakelijk was. Want wat zou het mij baten, of ik nu eens alles mooi vond in de Roomsche Kerk en nuttig en practisch en logisch, en die overtuiging berustte enkel op mijn eigen inzicht. Dan kon dat inzicht immers elken dag weer veranderen en ware ik nog even ver.

De avond viel.

Bij het flikkeren der vlammen in den haard schenen die boeken en boekjes een wilden dans uit te voeren. En in dat spel van licht en duisternis zag ik ze alle door elkaar wemelen, de quaesties, welke me zoo lang reeds en zoo hevig roerden.

Het groote vraagstuk van den dood, den hemel en de hel, het vagevuur en de aflaten.

De Sacramenten, twee of zeven.

Was de Heilige Mis nu een werkelijk offer of een op menschenvonden rustende afgoderij? Werd het H. Oliesel in den Jacobusbrief geleerd, ja dan neen?

Hadden de Apostelen opvolgers gehad? Was Petrus aangesteld als hoofd der Kerk?

Of moest ik de moderne theologie en haar aanhang gelooven, die Christus voor een uitnemend, maar toch gewoon mensch hield, zijn opstanding en hemelvaart ontkende?

Mocht men des Heeren Moeder eeren, en vertrouwen dat zij ook thans met heel de schare der gezaligden belang stelde in ons, arme stervelingen? Waren wij verplicht te luisteren naar de stem der Kerk en haar geboden te onderhouden?

Moesten we niet strenger vasten dan zij gebood of in 't geheel niet vasten?

Waren haar voorschriften omtrent den Zondag juist?

Of was soms de heele Zondagviering een Roomsche instelling en moesten wij terugkeeren tot de Heilige Schriftuur, die ons van den Sabbath sprak?

Alles warrelde dooreen; alleen mijn Bijbel lag daar stil en zwart in 't midden, getuige van uren- en dagen- en weken- en maandenlang zoeken en vorschen naar de waarheid. Veel had dit boek mij gegeven, maar antwoord op andere vragen toch ook weer niet.

Vandaag las ik er het eene, morgen het andere uit.

* * *

Ik legde een paar stukken hout in het vuur en ze sisten en knapten.

Die beelden in de Roomsche Kerken en gezinnen, waren die nu werkelijk niet in strijd met het eerste der tien geboden?

Daarover had ik de laatste dagen juist allerlei te hooren gekregen.

Maar die tien geboden zelve, waren die eigenlijk niet als een nationale wet voor een oud volk in lang vergeten eeuwen bestemd?

Moesten wij niet liever onze eigen nieuwe levensregelen maken in overeenstemming met de eischen van onzen tijd?

Er werd geklopt. De meid keek binnen.

Een man stond aan de deur, die wou den dominee spreken.

Goed, laat hem boven komen.

Langzaam strompelde hij de trap op, blijkbaar een ongewone bezigheid voor hem.

Met zijn pet in beide handen stevig vast kwam hij binnen en ging zitten op een punt van den hem aangeboden stoel.

Zijn boodschap was, dat hij buiten mijn gemeente woonde en toch graag zijn dochter bij mij naar de catechisatie zag gaan.

Zooiets kwam meer voor en ik had daartegen geen bezwaar.

Hij wilde al weer opstaan, maar hij had meer dan een uur geloopen en ik zei hem, nog even te rusten.

Met nieuwsgierigheid, zooveel het flikkerende vlammenlicht dat toeliet, keek hij naar al die boeken en geschriften op de tafel.

„Zijn daar ook moderne boeken bij?"

Ik begreep wat hij bedoelde: boeken, waarin modernisme werd geleerd.

„Zeker."

„Ook Roomsch?"

„Ja, ook wel."

„Nou, Roomsch is dan toch nog beter dan modern."

Ik moest onwillekeurig denken aan de eigenaardige uitspraak, hier op deze zelfde kamer gedaan: „Protestanten zijn menschen, waarvan de eene helft niet weet dat ze ongeloovig zijn, en de andere helft niet weet dat ze Katholiek zijn."

„Ja" zei ik.

„Maar," vervolgde ik, om het gesprek gaande te houden, „het is niet altijd gemakkelijk de dwaling van de waarheid te onderscheiden."

„Wat bedoelt de dominee?"

„Nu, dat de dwaling er soms uitziet als de waarheid!"

Ik trachtte hem aan te kijken, maar hij staarde met het hoofd diep gebogen op den grond.

* * *

„Hoe zal ik 't zeggen? De dwaling wil altijd, laat ik maar zeggen, 's Heeren Vaderhart kleiner maken."

Er rezen plotseling herinneringen in mij op aan een avond in Amsterdam, in het eerste jaar van mijn studententijd en ik schoof dichterbij om meer te vernemen.

„De modernen zeggen, dat God toch niets doet op onze gebeden. Dat is dus een dwaling, want dat maakt Zijn Hart kleiner dan het is."

Ik luisterde met spanning.

„Ze zeggen ook, dat God niet zelf op aarde is gekomen. Ze maken dus Zijn Liefde kleiner dan die is."

Ik hield den adem in. Hij zocht blijkbaar nog meer voorbeelden.

„Ze zeggen ook, dat Hij niet vrijwillig voor ons geleden heeft en gestorven is. Maar ze weten niet, hoe

middeleeuwsche bouwkunst eene zoo belangrijke bediening te vervullen had. Het laat zich gemakkelijk verklaren, hoe een venster, dat geenszins aan een stoffelijk doel om een „uitzicht" naar de wereld daarbuiten te verleenen moest beantwoorden, maar dat het licht zelf, hetwelk er doorheen straalde, moest doen erkennen als een zinnebeeld van het licht des H. Geestes en van het licht der Schriftuur, den ronden vorm aannam, waarin alle licht pleegt uit te stralen; den vorm, aangegeven door de radiën aller cirkels, gelijk door de radiën van zonnen en starren en door den omtrek aller lichtende hemelbollen.

Hier komt bij, dat van oude dagen de glorie of lichtschijn achter de heiligen de gedaante had, hetzij van de amandel of zoogenaamde *vesica piscis*, hetzij van een rond schild. Durandus verklaart bepaaldelijk de heiligennimben als kroon en als beukelaar tot afwering van de aanslagen des vijands. „Alle Heiligen worden gekroond voorgesteld. Hun kroon heeft den vorm van een rond schild, omdat zij onder de goddelijke bescherming geplaatst zijn."

Daarbij is het opmerkelijk, dat de aureool in den amandel- of vischvorm, die van oude eene bij uitnemendheid christelijke beteekenis had, en eigenlijk de maagdelijkheid en reinheid verzinnebeeldde, juist de gedaante vertoont van twee tegen elkander geplaatste middeleeuwsche schilden: dezelfde vorm, waarbinnen doorgaans de zegels van vrouwen en geestelijke corporaties vervat zijn. De geleerde Buonarotti maakt bovendien geen zwarigheid deze langwerpige aureolen „beukelaars" te noemen. Maar het rond is de gewone vorm der zegels van Ridders en Steden.

De herinnering der schilden is in dezen zoo min als in genen vorm te miskennen. Een en ander schijnt in de *clypeatae* der ouden reeds voorgevoeld te zijn.

Het gewone schild vinden wij almede in het opperdeel des gewonen kerkvensters terug.

Het denkbeeld van beschutting uit te drukken door de vensters, vindt in Durandus een verkondiger, zooals wij boven aangaven: zij beschermen tegen de onstuimige buien, en schenken ons het lieve licht des Hemels; „zij zijn ook, zegt Durandus, de zinnebeelden eener oprechte gastvrijheid en teedere liefde."

Nu, de opperste beschutting en de volkomenste liefde voor ons, pelgrims in deze wereld en schepelingen op het baleturig meer, zal wel door onzen Vader in den Hemel worden uitgeoefend, en de ikonografie leert, dat tot de zinnebeelden der Godheid het rond en de driehoek behooren. Het is dus niet moeilijk te zeggen, wat al de kerkvensters prediken, en Bonanni had gelijk, toen hij ze als zinnebeelden van ons verkeer met den Hemel verklaarde.

Wat zeggen nu de kunstsymbolisten van den oorsprong van het zoogenaamde radvenster (de eerste vorm waarin de schoone middeleeuwsche roze optreedt)?

Dat men daarin te erkennen heeft het bekende zinnebeeld der H. Katharina, het RAD.

En wie is de H. Katharina?

Deze Koningsdochter, die haren naam aan de Zuiverheid dankweet (*katharós*) *purus* is de Patronesse en de Vertegenwoordigster der Wijsbegeerte en welsprekendheid; Zij was de verkoren Bruid van Christus, die op wonderdadige wijze met den ring zijner trouwe begiftigd is.

Wij komen hier geen geheimenissen en hooge verschijnselen uitleggen; maar wij schrijven historie, en wijzen eeniglijk feiten aan. Zal iemand het kwalijk nemen, dat het rond het symbool der Eeuwigheid, het venster dat der Godgeleerdheid, der hemelsche aanschouwingen, der christelijke wijsbegeerte en der Evangelieverkondiging is, volgens de getuigenis van Bisschoppen, die zelf zulke vensters hebben laten aanbrengen in hunne kerken? dat de ronde vensters als een rad zijn ingericht, waaraan zij dan ook een hunner namen ontleenen? dat het rad ten allen tijde voor het kenmerk der H. Katharina heeft gegolden? dat in de H. Katharina de Patronesse der geleerden en redenaars vereerd wordt — en dat zich, langs dezen weg, de treffende gevolgtrekking voor doet, dat het schoonste sieraad der christelijke kerk, het zoogenaamde roosvenster, het zinnebeeld der ware VERLICHTING is?

De H. Linie.

Niewe Onderwijsverordering.

Van de akten van bekwaamheid tot het geven van Onderwijs.

Vervolg.

Art. 101. 1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 7 onder *l, m, n, o, p, q, s* en *t*, wordt vereischt:

a. het bezit van eene der akten van bekwaamheid als onderwijzer (es) of hulponderwijzer(es);

b. het afleggen van een examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

M. v. T. Het wordt noodig geacht, dat hij, die in eenig vak onderwijs wil geven, in het bezit zij van eene akte als onderwijzer of hulponderwijzer. Er bestaat dan veel meer kans, dat over geschikte personen kan worden beschikt. Vakonderwijzers worden in het algemeen minder gewenscht geacht.

Art. 102. 1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huis- en schoolonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 5 onder *h, i* en *k* en in artikel 7 onder *u* en *v*, wordt vereischt:

a. het afleggen van een examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95;

b. voldoende kennis van het Nederlandsch om het vak op de scholen te onderwijzen.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd en blijken geeft het vak te kunnen onderwijzen, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

Mem. van Toel. In tegenstelling met het voorgaande artikel wordt voor deze vakken de akte verkrijgbaar gesteld zonder akte als onderwijzer of hulponderwijzer. Voor de vakken, in art. 102 genoemd, moet uit het practisch examen blijken, dat de candidaat het vak kan onderwijzen, terwijl in artikel 103 eene akte voor huisonderwijs bedoeld wordt.

De regeling van de examens geschiedt bij besluit, zooveel mogelijk overeenkomstig de regelen, die in Nederland bij de examens gevolgd worden, terwijl in de programma's in de eerste plaats rekening wordt gehouden met de eischen der scholen in de kolonie. Daardoor zullen de scholen en het onderwijs gebaat zijn en zal de mogelijkheid tot gelijkstelling van meerdere akten, die voor de leerkrachten van belang zijn geopend worden.

Bij de regeling der examens zal de mogelijkheid geopend worden, dat eene examencommissie, indien er betere verbinding met de Bovenwindsche eilanden der kolonie verkregen is, aldaar sitting houdt.

Art. 103. 1. Ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid voor huisonderwijs in een der vakken, vermeld in artikel 7 onder *q* en *v*, wordt vereischt:

het afleggen van een practisch examen voor de commissie, bedoeld in artikel 95.

2. Aan ieder, die een voldoend examen heeft afgelegd, wordt kosteloos eene akte van bekwaamheid uitgereikt.

Art. 104. 1. Voor de toepassing dezer verordening worden met de akten van bekwaamheid, bedoeld in de artikelen 101, 102 en 103 dezer verordening, gelijkgesteld de gelijknamige in *Curaçao, Nederland, Nederlansch-Indië* en *Suriname* verkregen akten, die voldoen aan het bepaalde van het eerste lid van artikel 90.

2. Met de akte van bekwaamheid in de beginselen van handelskennis wordt gelijkgesteld de akte voor boekhouden, verkregen na het afleggen van een examen in de kolonie Curaçao, volgens het programma vastgesteld in artikel 4 van Afdeeling IV van het besluit van 26|28 Augustus 1907 (P. B. No. 26).

3. Met de akte van bekwaamheid in nuttige lichaamsoefeningen en spelen wordt gelijkgesteld de akte van bekwaamheid voor de vrije- en orde-oefeningen der gymnastiek in Nederland verkregen.

Artikel 105. De programma's voor de verschillende examens worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Artikel 106. 1. Voor het afleggen van een examen wordt bij vooruitbetaling vijf gulden voldaan.

2. Eenmaal betaalde examengelden worden niet teruggegeven.

3. Slaagt een candidaat niet, zoo kan hij zonder hernieuwde betaling, zich nog eenmaal aan hetzelfde examen onderwerpen.

4. De wijze van heffing van de examengelden wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld.

DE OORLOG.

De vredesconferentie te Brest-Litovsk wordt benut als een welkome gelegenheid om ook den algemeenen vrede voor te bereiden.

De toekomstige republieken van Rusland vechten er hun onderlinge twisten uit. De Bolshewiki staan daar voor een heet vuur. Onomwonden wordt aan de Duitsche Mogendheden verklaard, dat de andere partijen de Bolshiwiki aan het bewind hebben gelaten om erger te voorkomen en om door hunne bemiddeling te geraken tot den afzonderlijken vrede met de Centralen. Maar allen willen verlost worden van de voogdijschap der Bolshewiki. Onafhankelijk wenschen zij een eigen staat te vormen.

De Polen waren al heel erg gebeten op de Bolshewiki, omdat zij 40.000 man sterk, terugkeerend van het front, geen vrijen doortocht konden erlangen om naar hun eigen land terug te keeren. Zij zegden den Bolschewiki den oorlog aan, overrompelden hun Hoofdkwartier te Mohilev en namen den vaandrig KRYLENKO, thans opperbevelhebber van het leger, met heel zijn Etat Major gevangen. De daarop volgende opstand der Bolshewiki werd door de Polen onderdrukt.

De toestand in Rusland kan hierdoor al weer veel veranderen, daar er thans groote kans bestaat, dat de Bolshewiki van het tooneel verdwijnen, en elke republiek voor zich zelf zal moeten opkomen.

Duitschland schijnt met ijzeren vuist de inwendige woelingen bedwongen te hebben. Het maakt zich gereed voor een grooten aanval in het Westen. Grl. VON LUDENDORF heeft zijn hoofdkwartier reeds in België opgeslagen. Duitschland wil blijkbaar de Amerikanen vóór zijn en zijn slag slaan, vóór dat de nieuwe Amerikaansche troepen deel kunnen nemen aan den strijd.

Maar, in dit geval is er haast bij het werk. De Amerikanen zijn al onderweg!

Berichten uit de Kolonie.

Schoolbezoek.

Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE bracht Woensdag een bezoek aan de scholen van Sta. Rosa, ook aan de nieuwe klassen voor jongens, door de Eerw. Fraters voorloopig in het Weeshuis ondergebracht.

D. I. Querido.

De Ned. Port.-Israëlitische Gemeente *Mikve Israël* heeft, na een kortstondige ziekte van slechts enkele dagen, zijn Predikant en Voorlezer door den dood verloren. De Heer QUERIDO bereikte den leeftijd van slechts 48 jaar en was ± 13 jaar bij zijne Gemeente werkzaam.

Onze oprechte betuiging van deelneming aan de Israëlitische Gemeente en aan de geachte Familie.

Hollandia.

Curaçao heeft weer feest gevierd, zooals alleen Curaçao dat vermag, onder de meest algemeene deelneming en in vroolijken, opgewekten geest zonder een enkelen wanklank. Volle motorbooten en sloepen voerden Maandagmorgen tegen tienen de talrijke belangstellenden uit alle standen en rangen onzer Maatschappij naar het feestterrein op de Werf V. D. MEULEN. Daar lag de nieuwe Driemastschoener, de eerste welke hier op Curaçao werd gebouwd, op stapel en zou dien morgen plechtig te water worden gelaten.

De Dames hadden zich in de gezellige feesttent verzameld, de Heeren stonden buiten vóór den Driemaster. Ook de Edelgrootachtbare Heer Procureur generaal Mr. J. B. GORSIRA was daar, als waarnemend Gouverneur, tegenwoordig.

Toen de groote menigte een weinig tot stilte was gekomen, traden de Dames naar buiten, Mevrouw A. A. BOOM nam de flesch champagne, die aan een lang touw langs zij van het schip hing, in haar hand en, die hoog opheffend, sprak H.Ed.:

„Ik doop deze schoener met den naam „HOLLANDIA" ter herinnering aan het verre vaderland.

Moge zij vele voorspoedige reizen volbrengen en haar vlag, haar eigenaars en bemanning tot eer strekken."

Toen liet zij de flesch los, en deze slingerde met kracht tegen de boeg van het schip, brak en stortte haar kostbaren inhoud uit, schuimspattend over de kiel.

Een enthousiast Hoera! weerklonk, de Muziek zette het Volkslied in, hamerslagen dreunden, weg vlei de laatste stut, en zacht schuivend, dan sneller glijdend, plots kantelend, plofte met een plons de *Hollandia* overlangs te water, woest wiegend eerst, dan kalm drijvend als beheerschend de golven.

Handen werden geschud, gelukwenschen geuit, een ieder leefde mee in de blijde toekomst van Curaçao, dat ons zooveel beloofde in de *Hollandia*, die daar voor ons lag.

Het was een nieuw bewijs van vooruitgang, die mooie Driemastschoener, het deed ons de verzuchting slaken: wanneer zal de eerste Motorschoener de Curaçaosche werven verlaten? De motorschoener is het schip van de toekomst!

In de feesttent werd de officieele receptie gehouden.

Eerst sprak de Directeur der Curaçaosche Handel Maatschappij; de Heer HENRY PERRET GENTIL.

HoogEdelGestrenge Heer Gouverneur,

Dames en Heeren,

Zij het mij veroorloofd U onzen hartelijken dank te betuigen voor de ons bewezen eer het te water laten van onzen driemastschoener bij te wonen.

---

groot Zijn Hart is."

Er was weer eenige seconden stilte, alleen verbroken door het knappen en spetteren van een stuk hout in den haard.

„Dat is dan ook de reden, waarom ik mijn meisje hier wil hebben. De eene dominee in mijn buurt is modern, de andere preekt altijd over de uitverkiezing ten leven en ten verderve."

„Die snijdt dus de helft van 'sHeeren liefde af," zeide ik.

Hij hief het hoofd omhoog en knikte mij goedkeurend toe.

„Juist, zoo is het."

Toen stond hij op.

„Ik moet naar huis; goeden avond."

Voetje voor voetje ging hij de trap af, maar ik was te veel vervuld met gedachten, om nog iets te zeggen of hem de deur uit te laten. Ik stak haastig de lamp aan en greep naar een der boeken, die vóór mij lagen.

Het was een geschiedwerk en bracht mij plotseling al die historische vraagstukken in herinnering, welke ik had onderzocht in verband met geloofsvragen.

Zou de sleutel daarop ook niet passen?

* * *

De Roomschen leerden, dat Christus een Kerk had gesticht en die steeds zonder dwaling bewaard.

De Protestanten meenden, dat zij eeuwenlang in dwaling hadden verkeerd. Maar kon God dan Zijn kinderen zoolang hebben verlaten?

En kon Hij hebben geduld, dat de geheele Christenheid had geloofd bijvoorbeeld aan de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in het Sacrament, wanneer dit een dwaling zou zijn?

Hij wist, toen Hij de woorden uitsprak: „Dit is mijn Lichaam," dat men dit later letterlijk opvatten zou. En Hij had er niet tegen gewaarschuwd. Integendeel. Ik sloeg mijn Bijbel open en ik zocht Joannes VI.

„De Joden dan streden onder elkander, zeggende: Hoe kan deze ons zijn vleesch te eten geven?

„Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar zeg ik ulieden, tenzij dat gij het Vleesch van den Zoon des menschen eet en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u zelve......

„Velen dan van zijne discipelen, dit hoorende, zeiden: Deze rede is hard, wie kan dezelve hooren!

„Jezus nu wetende bij zichzelven, dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Ergert u lieden dit?......

„Jezus dan zeide tot de twaalven: Wilt gijlieden ook niet weggaan?"

„Het vleesch van den Zoon des menschen." Welk een liefde tot het alleruiterste!

De Roomschen leerden, dat er ook een bisonder genademiddel was voor het gewichtig uur van den dood; de Protestanten ontkenden dat.

„De dwalinge wil altijd, laat ik maar zeggen, 's Heeren Vaderhart kleiner maken."

De Katholieke Kerk verklaarde, gemachtigd te zijn om zonden te vergeven.

De protestanten ontkenden, dat er zulk een Sacrament van zondenvergeving bestond, ze wisten enkel onzinnige verhalen over de biecht te vertellen.

De Roomschen leefden in voortdurend verkeer met de zaligen in den Hemel.

Het protestantisme verbood dat. Het verbood ook feitelijk kruisbeelden te hebben en ze een eereplaats in huis te geven, of in de kerk of op de graven der gestorvenen.

Het verbood voor de overledenen te bidden.

Zou dan werkelijk alle geloof kunnen worden opgevat als kennis van de liefde Gods?

De Zaligsprekingen om ons aan te moedigen tot de deugd, de bedreigingen, om ons af te houden van de gevaren der zonde.

De geboden, een leiddraad om het doel langs den veiligen weg te bereiken.

De Evangelische Raden, een aanwijzing, waar de korste weg lag.

Het gebed, een open deur, waardoor wij tot Hem kunnen gaan.

De Paus, een Herder om ons te leiden op den levensweg.

Een Engel, ons geheele leven lang aan onze zijde.

Het eene geloofspunt na 't andere bezag ik en telkens paste de sleutel.

Maar ik moest nu kalm te werk gaan. Ik wist bij ervaring, dat zoogenaamde activiteit soms niets anders is dan haast en ongeduld, waardoor meer wordt bedorven dan goedgemaakt.

Plotseling met zeker genoegen, ontdekte ik een lek. Ik dacht aan de hel.

Was dit nu ook al een weldaad van God?

Het verband van de eeuwige straffen met zijn rechtvaardigheid begreep ik. Maar met zijn liefde?

Of zou misschien de hemel niet mogelijk zijn, als er geen hel bestond?

Ik hoorde buiten mijn kleinen jongen schreien en toen de stem van mijn vrouw. Ik schoof 't raam open.

„Kom jij maar gauw in huis, jongen, dan doen we de deur dicht en je blijft prettig bij je moeder. En die stoute jongens, die je uitscholden en je willen slaan, die moeten buiten blijven. Is dat goed?"

Het schreien hield op.

Vele gedachten en herinneringen gingen er door mijn hoofd. Reeds als kleine jongen had ik een versje geleerd, dat begon met de volgende woorden: „Ik ben een kind, van God bemind." Vaak herhaalde ik dat, maar gelooven deed ik het eigenlijk niet. God scheen mij te groot, te heilig, te machtig, te verwijderd om te willen denken aan ons en de kleine dingen, die ons dagelijksch leven uitmaken. Hij was in mijn oogen een wel rechtvaardig, maar streng vorst, die ons liet begaan, maar eenmaal alles zou straffen, onverbiddelijk, wat wij hadden misdaan. Zijn geduld, Zijn barmhartigheid, Zijn vreugde om ons vergiffenis te kunnen schenken kende ik niet en als ik daarvan hoorde en las, waren dat voor mij ledige klanken.

Wanneer ik van rampen vernam, was elk van die berichten een nieuwe reden om te twijfelen aan Zijne liefde. Dat Hij ons evengoed door tegenspoeden duwt als door weldaden trekt naar Zich toe, had ik een paar dagen te voren nog uit den mond van een zieke, zwaar getroffen vrouw gehoord, maar was mij vroeger volmaakt duister. Dat ik eerst heel weinig en later in 't geheel niet meer bad was, veel meer aan wantrouwige vrees, dan aan onverschilligheid toe te schrijven. Ik dorst als 't ware mijn oogen niet opslaan tot Gods hoogen troon. En ik vond hartelijk-godsdienstige menschen eigenlijk erg oneerbiedig.

Maar thans werd dat alles geheel anders. Vooral het verkeer met vele echt-geloovige zielen in mijn gemeente had mij veel geleerd en de Heer was ook jegens mij zelven vaak op bijsondere wijze goed geweest. Niet het minst door mij te leiden in de richting van Zijne Kerk. Want Hem het recht ontzeggen om een Kerk te stichten, die te leiden en te bewaren alle eeuwen door, welk recht Hem inderdaad door velen wordt ontzegd, was toch eigenlijk niets anders dan een onbeschaamde brutaliteit, een belachelijke aanmatiging. En, gelijk ik nu inzag, een miskenning Zijner onuitputtelijke zorgzaamheid jegens Zijne kinderen, die dikwijls zoo droevig rondzwerven zonder antwoord op hun vragen, zonder steun voor hun leven.

Maar als hij ons deze weldaad van Zijne Kerk wilde betoonen, moeten wij die toch ook willen aanvaarden. Hem negeeren leek mij nu wel een der grootste zonden en ik begreep, hoe de Kerk aan haar tot hun dood toe onverschillige leden, de katholieke uitvaart ontzegt.

Ik had juist gepreekt over Lukas 17, 17: En Jezus antwoordende zeide: „Zijn niet de tien gereinigd? En waar zijn de negen?"

Waar blijven de honderden, de duizenden, de millioenen, die Hem noch voor de Schepping, noch voor de Verlossing danken? Zoo had ik gevraagd; tot die negen wilde ik niet behooren. Helaas: voornemens duren zoo kort.

Maar ze kunnen worden vernieuwd. En toen ik den volgenden dag op reis moest en op een katholiek kerkhof een Kruisbeeld zag, werd het mij duidelijk, hoeveel zulk een Kruis kon bijdragen om ons telkens weer aan Gods Liefde te herinneren.

Wie dat doorstoken Hart beschouwt, moet zich ten slotte gewonnen geven en zich in leven en dood aan Hem en Zijne beschikkingen, dus ook aan Zijne Kerk, toevertrouwen.

U, Mevrouw Boom, danken wij ten zeerste voor Uwe bereidwilligheid om „HOLLANDIA” te doopen.

Het is voor ons eene ware satisfactie, dat het grootste schip, dat ooit in West-Indië gebouwd is geworden, heden door onze Maatschappij te water gelaten wordt en ons eiland mag er trots op zijn, dat dit schip onze dierbare Nederlandsche Driekleur naar alle havens van de Caraibische Zee en naar nog verder gelegen havens zal voeren.

Ik noodig U uit een glas champagne te willen ledigen en samen met ons de schoener „HOLLANDIA” een lang en voorspoedig leven toe te wenschen.

De wn. Gouverneur, Mr. JOHN BROWN GORSIRA antwoordde hier op:

Dames en Heeren,

Het is mij recht aangenaam in de gelegenheid te zijn eenige woorden van gelukwensch te richten tot den Heer Vertegenwoordiger van de *Curaçaosche Handel Maatschappij* naar aanleiding van het feest, dat ons heden hier vereenigt: de tewaterlating van dezen driemastschoener, sooeven met den sympathieken naam van *Hollandia* gedoopt.

Tot nu toe hebben de Curaçaosche scheepsbouwers als regel slechts kleinere schoeners geleverd, doch dank zij den durf der *Curaçaosche* hebben zij zich gewaagd aan hun eersten driemaster met den uitnemenden uitslag, dien we thans hier voor ons zien.

Reeds menig deugdelijk schip heeft de Curaçaosche werven verlaten, en we staan verbaasd, dat ze met de eenvoudige gereedschappen, waarover ze beschikken, zulke schepen kunnen bouwen als de *Hollandia*, die getuigende van wat is bereikt, tevens een hoopvolle belofte aflegt voor de toekomst.

De *Curaçaosche Handel Maatschappij* neemt op het gebied van handeken scheepvaart, de levensaders dezer kolonie, een voorname plaats in, en Curaçao dankt zijn betrekkelijke welvaart voor een deel ook aan haar.

Als ik dus deze krachtige en ondernemende Maatschappij een grooten bloei toewensch, dan ligt daar meteen in opgesloten een wensch voor den vooruitgang der kolonie, die ons allen zoo ter harte gaat. *De Curaçaosche Handel Maatschappij* groeie en bloeie tot in lengte van dagen met de *Hollandia* als gelukkigen factor daartoe.”

Toen trad de Heer Boom, Hoofdagent van den K. W. I. M. naar voren en stelde den bouwmeester van het schip, den Heer ARNOLD MARTYN aan de menigte voor, hem prijzend en dankend voor zijn uitstekend werk.

Ook aan hem en het werkvolk werd een dronk gewijd.

De *Hollandia* is uitstekend gebouwd onder toezicht van den Agent van het Bureau *Veritas*, den Heer C. S. GORSIRA JPEz, die twee experts daarvoor aanwees, en zulk een goede informatie kon opzenden, dat het Bureau *Veritas* deser dagen telegrafisch liet machtigde de *Hollandia* volgens de hoogste klasse te classificeeren.

Wij mogen den Heer PERRET wel oprecht gelukwenschen met dit schitterend succes, en hopen dat ZEd. op Handels- en Industriegebied nog meermalen blijk zal geven van durf, en aanpakken. In Venezuela heeft zijn naam een goeden klank, daar staat de Heer PERRET bekend als een flink en degelijk zakenman.

Dien naam willen zijn Landgenooten hem hier op Curaçao ook gaarne geven.

Donderdag heeft de Hollandsche boot *Vulcanus* KRANIG werk verricht en in één dag de drie masten van de *Hollandia* opgericht en vastgezet.

Wie *dát* uitgedacht heeft verdient een heele groote pluim, en mag het ei van Columbus op z'n kop zetten.

De *Hollandia* komt nu binnen een paar weken heelemaal klaar en zal [illegible] eerste reis maken.

Sleepdienst.

Nu voor Nederland de vaart op de vrije zee zoo goed als stop gezet is, liggen de groote sleepbooten doelloos in onze havensteden.

Menschen, die het weten kunnen, seggen, dat tegen redelijken prijs daar nu zeker een flinke sleepboot voor Curaçao te krijgen zou zijn.

En aan een flinke sleepboot heeft Curaçao behoefte.

Wat is een zeehaven zonder sleepdienst!

De loodsboot voldoet in veel gevallen zeer goed, maar lang niet in alle.

Als er groote stoomers in den modder zitten, zooals verleden Zaterdag nog gebeurde; als er schepen op het strand loopen, zooals de *Boulogne* of de *Catharina*; als er zware stroom staat, gelijk in de wintermaanden hier REGEL is; als de zeilbooten grooter gaan worden, wat [illegible] het geval is, kan de loods-

boot het ternauwernood klaren.

Samson heeft gisteren den heelen morgen lang liggen wurmen voor hij met zijn olietank veilig binnen was.

Een flinke sleepboot behoort bij de moderne inrichting onzer haven.

Nu verwachten wij echter NIET, dat het Bestuur op de Begrooting van 1919 een Memoriepost gaat zetten, zoodat we nog minstens een jaar te wachten hebben, voordat dit bedrag is toegestaan; neen, *op het oogenblik* zijn er sleepers te koop in Nederland, over een jaar misschien niet meer.

Daarom geven wij zeer beleefdelijk het Bestuur in overweging een spoedaanvrage naar den Minister te zenden, dan kan de sleeper in de kalme maanden van Mei—Juli den overtocht maken. Men ziet, er is *periculum in mora.*

Doodelijk gewond.

Bij het manoeuvreeren van *Samson* met den lichter *Oranjestad* voor Maracaibo kwam er een kink in den kabel, de stalen tros brak en sloeg een der schepelingen tegen de borst. De man viel over boord en stierf later in het Hospitaal te Maracaibo. Een ander kreeg de knappende staaldraad in 't gelaat. Ook voor diens leven wordt gevreesd.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Anton ? (Alg. Sto. No. 4133, Waterfort) Florans Boom, Begrafenissocieteit Willebrordus, Elizabeth Bulbaay, Leonor Cleans, Raymond C. Crafton, Luis Daña, Miguelita Damian Servania Damiah, Julieta Dania, Petronila Davelak, Anita Faneyter, Veronica Gruning 2, Bernald Herman, Julia Hernandez, Jose Martis, Hipolita Faneyter, J. E. Mannon, Rosalia Navers, Silvestra Nicolas, Tomasia Ogenio, Catrin Price, Ursulita Reyter, Anibal Weier, Norberto Welhous, Matilde Willems de Marchena, Langemeyer-Winkel.

Officieele berichten.

Aan den stuurman van de loodsmotorboot alhier A. Ravenstein is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Mej. A. S. M. Waymouth is eervol ontheven van hare tijdelijke werkzaamstelling als kweekelinge aan de openbare school te Beneden Prinsen Kwartier op St. Martin N. G.

Aan de tijdelijke schrijfster ten kantore van den Gezaghebber van Bonaire, Mej. Jane Hellmund, is tot verder herstel van gezondheid, eene maand verlofsverlenging verleend.

Aan den veldwachter op Aruba J. R. Salome, thans met verlof op Curaçao, is tot verder herstel van gezondheid eene maand verlofsverlenging verleend.

Aan den kommies 1ste klasse der belastingen alhier C. F. Galmeijer is op zijn verzoek, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den onderwijzer 2de klasse aan de Hendrikschool alhier, J. Schenerman, thans met verlof te Brooklyn, is tot verder herstel van gezondheid eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden verleend.

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Jan. zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	26	Aruba	26
Barbados	1	Barbados	2
Bonaire	53	Bonaire	50
Bovenw. eilanden	1	Bov. eilanden	1
Carthagena	1	Carupano	2
Carupano	4	Colón	1
Cuba	1	Cuba	1
Guanta	1	La Guayra	1
La Guayra	8	La Vela de Coro	12
La Vela de Coro	8	Maracaibo	29
Maracaibo	19	Pto Cabello	11
Martinique	2	Rio Hacha	1
Pto. Cabello	11	San Juan	1
Pto Colombia	1	Sto Domingo	1
Pto Plata	1	Naar Zee	1
Rio Hacha	1		
Van Zee	2		
totaal	141	totaal	140

Een prachtig begin voor de Zeilvaart. 141 Schepen kan geen enkele maand in de laatste jaren aantoonen.

Het ware te wenschen, dat onze Reeders nog meer havens opzochten om er mee in connectie te treden, teneinde voldoende hoeveelheid levensmiddelen te hebben, ingeval Amerika zijn export eens mocht stop zetten.

BURGERLIJKE STAND.

Curaçao.

Buitendistricten.

GEBOORTEN.

	mannel.	vr. gesl.	in echt.	b. echt.
October	42	41	43	40
November	39	38	34	43
December	34	36	39	31
Totaal	115	115	116	114

Totaal geboorten:		in echt		b. echt	
4e kw.	230	4e kw.	116	4e kw.	114
3e „	170	3e „	93	3e „	77
2e „	130	2e „	68	2e „	62
1e „	153	1e „	81	1e „	72

Aantal geboorten in 1917 683 in echt 358 buiten echt 325

STERFGEVALLEN.

	mannel.	vr. gesl.	Levenloos in echt	b. echt.
October	7	15	2	5
November	7	8	3	0
December	6	18	0	0
Totaal	20	41	5	5

Totaal sterfgev.		levenl. in echt		b. echt	
4e kwartaal	71	4e kw.	5	4e kw.	5
3e „	63	3e „	9	3e „	7
2e „	47	2e „	6	2e „	2
1e „	68	1e „	4	1e „	3

Sterfgevallen in 1917 249 levenloos in echt 24 buiten echt 17

De buitenbevolking is het vorige jaar toegenomen, met 434 zielen. Iets meer dan de helft der geboorten waren echt.

Huwelijken.

Huwelijken		In 1917	Huwelijken 1916	
October	16	96	stadsdistrict	65
November	7	102	buitendistr.	86
December	10	198	te samen	151

Huwelijken 33 4e kw.
26 3e kw.
29 2e kw.
14 1e kw.

In 1917 huwel. 102

Voor het geheele eiland Curaçao was de loop der bevolking als volgt:

1917	GEBOORTEN	1916	
stadsdistrict	397	338	stadsdistrict
buitendistricten	683	659	buitendistricten
te samen	1080	997	

1917	STERFGEVALLEN	1916	
stadsdistrict	346	440	stadsdistrict
buitendistricten	249	310	buitendistricten
Totaal	595	750	

Toename der bevolking van het geheele eiland.

In 1917 met 485 zielen. In 1916 met 247 zielen.

Onder alle opzichten steekt het jaar 1917 gunstig af bij zijn voorganger. Er waren 83 geboorten meer en 155 sterfgevallen minder. Huwelijken waren er 47 meer.

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Dec.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 7.481.90	17.629.97
2e district	Curaçao	—	—
3e „	Curaçao	—	—
4e „	Curaçao	10.	3.22
5e „	Curaçao	11.	86.
Oranjestad	Aruba	374.75	678.38
3e „	Aruba	—	—
Kralendijk	Bonaire	438.33	2.158.94
Rincon	Bonaire	18.	—
Philipsburg St Mart.		600.	52.24
Oranjestad St. Eust.		414.76	862.50
Bottom	Saba	1444.95	1.190.50
Windwards,	Saba	—	125.
Totaal		f 10.485.06	f 12.291.68

PROGRAMMA.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7,30 Overzijde.

1. Honeymoon Marsch G Rosey
2. Fra Diavolo Ouverture G Auber
3. Dolores Valse E Waldteufel
4. Fantaisie sur Gioconda 1e uitv. Ponchielli
5. Alla Stella Confidente Romanza Robaudi
6. Die Geisha Potpourri S. Jones
7. Impromtu Danse L. Miranda
8. Washington Post Marsch J P Sousa

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 8 Febr. 1918.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„
id. per KG. 2e kw.	„
HUIDEN per K.G.	„ 0.90
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1,00
WOL per K.G.	. 0.50
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.50
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) .	„
Kwaliteit No, 1 per dosijn	„ 3.60
„ „ 1 (gebleekt) „	„ 3.82½
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „ „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ 6,90
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.00
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„ 12
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (lateal) :	f.
Kwaliteit X per dosijn	f1,87½
Kwaliteit X X per dosijn	f1,87½

Regenval

gedurende de maand December.

Fort Amsterdam	170,
Westpunt	101,1
Hoffi Abao	141
Kl. St. Martha	90,9
Dokterstuin	65,3
Plantage Siberië	159
Cas Chikitoe	229,5
Sta. Maria	140,5
Sta. Rosa	155
Wilhelmina-tuin	113,4
Plantage Gr. St. Joris	106,5
Beekenburg	119,8
Noordkant	163,5

Nederland.

Nederland en de Paus.

Hetgeen mr. Troelstra bij het begrootingsdebat in de Tweede Kamer zeide over het streven naar vrede en internationale ontwapening van Z. H. den Paus is waard in zijn geheel te worden aangehaald.

Blijkens de „Handelingen” sprak de sociaal—democratische leider:

„Ik geef toe, dat het voor Nederland, wanneer overal het bewapeningssysteem wordt voortgezet, moeilijk zal zijn te zeggen: nu bewapen ik mij niet. Maar aan den anderen kant voeg ik er onmiddellijk aan toe, dat, wanneer het systeem blijft bestaan, het voor Nederland evengoed ondoenlijk zal zijn, zich zoo te wapenen, dat het er iets aan heeft.

Wat volgt daaruit? Dat geen land zoo groot belang heeft bij de groote vraag der internationale ontwapening, welke door den Paus is opgeworpen, als het onze.

Nog nooit is in zoo heldere en klare woorden, maar tevens zoo duidelijk en beslist, door een Staatshoofd—men moge over de qualiteit van Staatshoofd van den Paus verschil van meening hebben, maar het is toch een man, die een zekere diplomatieke beteekenis heeft en dien men niet kan gelijk stellen met den een of anderen pacifistischen dweeper, — opgesteld: wij moeten komen tot internationale ontwapening. De ontvangst, welke deze beschouwing heeft ondervonden bij de meest militaire Mogendheid, bij Duitschland, is dan ook gunstig geweest.”

Onze Neutraliteits-Politiek.

Minister Cort van der Linden heeft in het begrootingsdebat wederom in forsche lijnen uitgeteekend de neutraliteitspolitiek, welke ons land tot nu toe gevoerd heeft en is de bedoeling zal moeten blijven voeren.

„We hebben, zoo sprak hij, in den aanvang van den oorlog betuigd, dat we in den oorlog neutraal zouden blijven.

We hebben die betuiging herhaaldelijk bevestigd, en zullen het ook in de toekomst doen.

Dit is ook een politiek, die steunt op de Staten-Generaal. Hiervan laten we ons niet afdringen, al zijn de gevolgen heel anders dan men in het begin verwachtte. We zijn afgesloten van het economisch leven.

Onze rechten zijn aangetast.

We gaan gebukt onder groote lasten, maar niettemin volharden wij.

Bij de neutraliteitspolitiek hebben we twee beginselen gehandhaafd.

Vastgehouden aan wat naar ons oordeel recht was en zonder eenige voorkeur naar rechts of links, de striktste onpartijdigheid in acht genomen.

Wij houden vast aan, wij volharden bij onze neutraliteit. Maar als wij dan zien hoeveel nood ons hierbij is opgelegd dan kan men vragen: waarom volharden wij in de neutraliteit? Is het omdat wij klein zijn en onmachtig? Spr. gelooft het niet.

Wij zijn ons pijnlijk bewust van onze geringe krachten. Maar wil men ons aanvallen, dan zullen wij ons weten te verdedigen en wij zullen dan niet vragen naar de machtverhouding tusschen ons en onzen tegenstander. We zullen dit supreme recht en onze ideëele goederen, die men vaderland en volk noemt, handhaven met het zwaard, zelfs al moesten wij daarbij ondergaan. Afgezien van dit uiterste, tot zelfverdediging, gaan wij niet in den oorlog.

De heer Troelstra heeft er terecht op gewezen, dat onze neutraliteit ook ideëele gronden behoort te hebben.

Spr. gelooft inderdaad niet, dat onze neutraliteit de ideëele gronden mist.

Wij willen al die diepe ellende van den oorlog niet over ons laten komen. Maar dit is het toch niet alleen. Want bij zeer velen in den lande leeft toch ook een hoogere gedachte: dat we plichten hebben niet alleen jegens ons vaderland, maar ook jegens de menschheid. Dat de vijanden niet in de eerste plaats zouden zijn Engelsch of Duitsch, maar in de eerste plaats menschen, moeders en kinderen, menschen, die te strijden hebben voor het dagelijksch brood.

We steunen door de neutraliteit, de idealen der toekomst der volkeren gemeenschap, die de onthenning zal zijn van den oorlog. Want oorlog beteekent altijd een beroep op het geweld, en neutraliteit beteekent vasthouden aan het recht. Oorlog kweekt altijd haat en verbittering, neutraliteit laat den geest vrij voor de gedachte aan broederschap tusschen de verschillende volkeren.

Het zou natuurlijk eenzijdig en overdreven zijn, als spr. beweerde, dat alleen ideëele drijfveeren ons leiden. Zeker, het is voor ons een onschatbaar voorrecht, dat wij buiten den oorlog blijven, en het is ons belang. Maar welke belangen ons ook leiden, zeker zijn het niet alleen die, welke vreemd zijn aan de hooge gevoelens, die ten slotte de waarde bepalen van de volken."

Deze fiere taal over onze neutraliteitspolitiek zal zeker in alle kringen warme toestemming vinden.

Vasthouden aan ons recht, dat is het standpunt, dat we tegen elk der oorlog voerende partijen steeds moeten blijven innemen.

Dan mogen we verwachten, dat met Gods hulp, dat vreeselijke uiterste, waarvan Minister Cort gewaagt, ons bespaard blijve.

De Nieuwe Gezant te Washington.

Bij K. B. is:

1o. W. L. F. C. ridder Van Rappard, minister-resident met den persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister te Washington, eervol van zijn post teruggeroepen, bevorderd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister en tijdelijk werkzaam gesteld aan het Departement van Buitenlandsche Zaken;

2o. benoemd tot minister-resident met den persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister te Washington, mr. A. Philips.

Uit Washington wordt geseind, dat de regeering van de Vereenigde Staten mr. Aug. Philips heeft aanvaard als gezant van Nederland in opvolging van mr. van Rappard.

Mr. Aug. Philips, wiens benoeming tot plaatsvervanger van onzen gezant te Washington nu wel als vaststaand kan worden beschouwd, is advocaat te Amsterdam. Als zoodanig beweegt hij zich vrijwel uitsluitend op handelsgebied. Hij is in 1864 geboren, studeerde te Leiden en promoveerde aldaar in 1889. Sedert heeft hij zich in de hoofdstad aan de advocatuur gewijd.

Mr. Aug. Philips heeft — zoo meldt de „N. Rott. Crt." — een paar maal Amerika bezocht, steeds echter voor particuliere aangelegenheden. Openbare ambten heeft hij tot dusverre niet bekleed. Hij is vele jaren rechtsgeleerd raadsman geweest van de Koninklijke Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Ned.-Indië en werd nu eenige jaren geleden onder de commissarissen van deze maatschappij opgenomen. Voorts is hij o. a. commissaris van de Nationale Levensverzekering Bank te Rotterdam.

Mr. Philips zal reeds over een paar weken met zijn gezin (de nieuwe gezant is gehuwd met freule van Ryckevorsel uit 's-Hertogenbosch) zich naar Washington begeven.

De schending van de neutraliteit bij Bergen.

In de Memorie van Antwoord op het afdeelingsverslag over de begrooting van buitenlandsche Zaken lezen wij:

In een den 6en October in de pers opgenomen communiqué heeft de Minister mededeeling gedaan van den toenmaligen stand der besprekingen met de Britsche Regeering nopens de neutraliteitsschending op 16 Juli jl. Hij deelde daarbij mede, dat de Ned. Regeering op grond van weigering der Britsche Regeering om de aangelegenheid langs diplomatieken weg te behandelen, besloten had voor het Britsche Prijzenhof een eisch tot teruggave der weggevoerde schepen en vergoeding der toegebrachte schade in te dienen.

Wat de beide schepen Lavinia en de Renate Leonhardt betreft, die binnen de territoriale wateren door de Britsche oorlogsschepen waren beschoten, heeft de Regeering de verwachting uitgesproken, dat de Britsche regeering, die de onrechtmatigheid van het optreden harer zeekrachten had erkend, zich thans ook bereid zou verklaren de veroorzaakte schade te vergoeden.

Ten slotte heeft de Regeering de aandacht er op gevestigd, dat tot dusver elk antwoord was uitgebleven op haar protest, ter zake van het feit, dat bij den aanval talrijke projectielen op Ned. grondgebied waren gevallen.

Het is den Minister thans aangenaam te kunnen melden, dat de Britsche Regeering thans haar verontschuldigingen heeft aangeboden en de schade zal vergoeden. Zij voegde hieraan toe, dat het uitblijven hiervan aan een verzuim harerzijds was te wijten.

Ten aanzien van beide genoemde schepen gaf zij echter te kennen, dat het gebeurde geen aanleiding gaf tot eenige vordering.

De Minister heeft hierop onzen gezant te Londen opgedragen ter kennis van de Britsche Regeering te brengen dat deze houding hem niet duidelijk was. De Britsche Regeering erkende wel de verplichting om binnen de neutrale territoriale wateren buitgemaakte schepen van den vijand terug te geven, maar dat indien de schepen vernietigd waren, zij met verontschuldigen kon volstaan. De behandeling der weggevoerde schepen is thans bij het Prijzenhof in behandeling.

Het komt den Minister twijfelachtig voor of uitbreiding van de territoriale wateren verder dan de 3 mijlsgrens wel gewenscht is, in aanmerking genomen de verwarring der neutraliteitsplichten. Juist het gebeurde bij Bergen toont aan, hoe moeilijk het is, nauwlettend toezicht te houden. Voor uitbreiding tijdens den oorlog is volgens den Minister geen gegronde aanleiding.

Buitenland.

De internationale Toestand.

Het valt niet te ontkennen, dat de positie der Entente door de gebeurtenissen in Rusland materieel en moreel een verswakking heeft ondergaan.

Materieel, omdat, naar alle teekenen te oordeelen, op Rusland's krachtige deelneming aan den oorlog weinig meer te rekenen valt en deze uitschakeling van het ontzaglijke Rijk haren terugslag moet vinden niet slechts in den Balkan, maar ook aan het Italiaansche en straks aan het Westelijk front.

Moreel, omdat de uitwerking daarvan zich ook op de geestelijke gesteldheid der oorlogvoerenden zal doen gevoelen, terwijl de publicatie der geheime documenten, waarmee de tegenwoordige Russische Regeering onverdroten voortgaat, het tegenovergestelde van een verheffenden indruk maakt.

Wij hebben er reeds op gewezen, dat men in deze geheime stukken met geen woord gewag vindt gemaakt van de fraaie leuzen en verheven doeleinden, die in parlementaire redevoering, in toasten aan feestmalen, in artikelen der oorlogspers zoo overvloedig voorkomen.

Van geestelijke goederen is daar geen sprake. Het is alles een quaestie van materieel belang, van loven en bieden, van annexatie, gebiedsen andere uitbreiding, ten koste natuurlijk van den „vijand".

Zoo werden steeds meer Staten in den oorlog betrokken, met verscheuring van jaren-oude tractaten; zoo kreeg de oorlogsgeesel steeds scherper vorm; zoo werden de massa's, die op het slagveld in moorddenden kamp te strijden hadden, steeds grooter en dichter; zoo stroomde het bloed in steeds breeder stroomen; en zoo werd steeds verder het beeld verdreven van den Vrede, waarover men zelfs thans nog niet spreken mag, zonder van zwakheid en lafheid, van verraad en misdaad te worden beschuldigd!

Al meer en meer blijkt, dat de Entente ook hare eigen zaak zou hebben gediend met in Augustus l.l. op de Vredesnota van den Paus een antwoord te geven, dat terstond den weg had kunnen effenen voor het openen van vredes-onderhandelingen.

Dat de Centrale mogendheden daartoe bereid waren, dat althans Oostenrijk reeds geruimen tijd niets liever wenscht dan een einde aan den oorlog te maken, en daartoe gaarne in overleg wil treden, bleek uit de antwoorden van die zijde op de pauselijke nota gegeven.

Maar op een enkele (overigens afwijzende) uitzondering na, liet de Entente de Nota zelfs zonder bescheid, een onhebbelijkheid, waarover ook niet-katholieke bladen hun ergernis luchtten.

Evenwel stond zij er vier maanden geleden ongetwijfeld beter voor dan thans.

Rusland was nog niet als strijdvoerende mogendheid in die mate verslapt, als nu het geval is. En Italië had nog niet den geduchten tegenslag geleden, welken het verleden maand onderging, waardoor het binnen weinige dagen veel meer verloor, dan het in een worsteling van ver over de twee jaren had kunnen winnen.

De gevolgen der afwijzing, of het onbeantwoord laten van Benedictus' vredes-voorstel zijn inderdaad niet gunstig voor de Entente-mogendheden geweest, terwijl het zich allesbehalve laat aanzien, dat daarin binnenkort een keer zal komen.

Slagen de midden-Europeesche mogendheden erin een afzonderlijken vrede met Rusland te sluiten, dan kan ook Roemenië niet doorvechten en wordt de toestand voor Italië hoogst critiek.

Bovendien krijgen de Centralen dan de handen in het Oosten vrij en kunnen zij zich met veel meer kracht wenden naar het Westen.

De heer Clemenceau, man van sterke woorden als hij is, moge nog zoo luid verklaren, dat hij de overwinning en niets dan de overwinning wil, daarmee is nog geen enkele daad gesteld, geen enkele zege behaald.

Het besef hiervan en de drang naar den vrede, schijnen ook in Frankrijk zich te verlevendigen. Waarom anders dat ongekend hardhandige optreden der Regeering tegen de pacifistische beweging?

En wat Engeland betreft, het schrijven van lord Lansdowne en de bijval, welken het, ten spijt van alle pressie en tegenwerking ondervindt, bewijst wel, hoe ook daartegen de onverzoenlijke oorlogs-fanfare zich met steeds grooteren nadruk de waarschuwende stem verheft van hen, die de gevaren van dezen verdelgingsstrijd weten te onderkennen.

De vredes-actie wint in alle landen aan kracht, ten spijt van de agitatie der Fransche Chauvinisten en Engelsche Jingo's eenerzijds, der Alduitschers en hunne geestverwanten anderzijds. Een volkomen overwinning van de eene partij op de andere is buitengesloten. Zij kunnen slechts zichzelven en elkander zóó danig uitputten, dat Europa zijn aanzien en positie in de wereld voorgoed verliest, en zelfs een lange reeks van jaren niet in staat zal blijken ook maar ten deele te herstellen, wat thans in wilde drift en blinden haat wordt vernield, verdelgd, tot een woestenij gemaakt.

De Onzekerheid

en de verwarring in den internationalen toestand met betrekking tot den oorlog en den vrede is dezelfde gebleven.

Het woord vrede hangt in de lucht, maar wat daaronder verstaan moet en kan worden, is nog volkomen onduidelijk.

In den Duitschen Rijksdag zeide de rapporteur der Centrale Commissie, dat deze het volmaakt eens is met het standpunt van den Rijkskanselier.

Maar graaf Westarp onderstreepte nog eens, dat zijn partij niet wilde letten op de belangen van andere volken, alleen Duitschland's belang moet gelden.

De Bulgaarsche premier gaf een verklaring, waaruit blijkt, dat ook deze heer slechts een vrede wil, die Bulgarijë's wenschen bevredigt en Macedonië, Moravië en de Debroedsja in Bulgaarsch bezit brengt.

De Bulgaarsche pers leest in de woorden van den Duitschen Rijkskanselier betreffende nationale aspiraties, dat daarbij het Bulgaarsche annexionisme wordt gesteund.

In Oostenrijk daarentegen vat men graaf Hertling's woorden geheel anders op. De *Neue Freie Presse* zegt:

Czernin en Hertling hebben de beginselen van een vrede door vergelijk niet enkel voor Rusland, maar voor alle oorlogvoerende landen aangenomen. *Nergens behoort alleen het geweld de beslissing te brengen* en zonder uitzondering behooren in de toekomst de landsgrenzen door een vergelijk tusschen de oorlogvoerende landen zonder willekeur en zonder benadeeling van de levenszenuwen te worden vastgesteld.

Het blad noemt het een plicht, dat zich thans uit Oostenrijk een stem tot het Engelsche volk wendt. Die stem moet juist uit Oostenrijk komen, daar de oorzaken, welke de tweedracht tusschen Engeland en Duitschland sinds den dood van Koningin Victoria in het leven geroepen en verscherpt hebben, Oostenrijk onmiddellijk aangaan.

Alle volken richten de blikken naar Londen, en onmetelijk is de verantwoordelijkheid der Engelsche staatslieden. Een stem uit Oostenrijk voor den algemeenen vrede zou niet onverhoord kunnen blijven.

Maar ook in Oostenrijk zijn annexionisten.

De *Pesti Hirlap*, een officieus blad elscht een deel van Roemenië voor Oostenrijk, een gebied van petroleum en zout en de contrôle op den Donau.

En Servië mag geen leger meer hebben.

Dat blad heeft de nota van den Paus wel begrepen!!

Over de Parijsche Entente-conferentie wordt aan den Berner correspondent van de *Pester Lloyd* door een persoonlijkheid uit een neutraal land verklaard: Zeker kan nog niet verwacht worden, dat hier de oorlogsdoelen opnieuw zullen worden geformuleerd in zoo gematigden zin, dat de Centralen daardoor bevredigd zouden kunnen zijn. Daartoe is de algeheele toestand nog niet rijp genoeg, want nog steeds koestert men de hoop aan Entente-zijde, dat de Amerikaansche hulp redding zal brengen. Men moet echter rekenen, dat het minstens een jaar lang zal duren, voor de Amerikanen op groote schaal hulp zullen kunnen verleenen en deze hulp den doorslag zou kunnen geven. De stemming in Frankrijk, Engeland en Italië zal van dien aard moeten worden, dat in die landen het vertrouwen geschokt wordt in de phrases van Clemenceau en Lloyd George. Dan eerst zullen de ware vredesministeries ten tooneele verschijnen en deze zullen in staat zijn den juisten toon te treffen voor een overeenkomst. Het voorjaar zal zonder twijfel ook bij de Westelijke Mogendheden een vredelievende richting brengen.

Lloyd George zeide aan een medewerker van de *Petit Parisien*, dat met alle krachtsinspanning de overwinning nog mogelijk is.

President Wilson beloofde in een telegram aan Roemenië zijn vollen steun, maar wat kan op het oogenblik Amerika voor Roemenië doen?

Naar uit Bern bericht wordt, publiceert de *Morning Post* bijzonderheden over een organisatie der vredesactie, die in alle deelen van Engeland plaats greep. Er zijn 50 verschillende centra van deze beweging en juist thans is een krachtige vredesactie aan den gang. In den omtrek van Glasgow alleen zijn de laatste weken 50 vergaderingen gehouden. De leiding der beweging rust in de handen van den bekenden socialistischen afgevaardigde Snowden.

De Italiaansche minister van financiën, Nitti, heeft aan den medewerker van de *Corriere della Sera* verklaard, aldus wordt uit Zwitserland bericht, dat de oorlog voor Italië een economische noodzaak is. Italië heeft noch territoriale aspiraties, noch droomen van een graad, die niet in juiste verhouding staat met den werkelijken toestand. Daarom mag Italië door zijn houding nooit een belemmering voor den vrede worden, maar Italië mag ook geen offers schuwen om één te blijven met de geallieerden. Het komt er thans op aan, alle krachten van het land voor een enkel doel te concentreeren: Alles op te offeren voor de verdediging en het bestaan van het land. Slechts in dit teeken, verklaarde de minister, is een overwinning mogelijk.

La Emulsión de Scott.

La Emulsión de Scott ha subido de precio en las boticas de todo el mundo. Preguntados los fabricantes explican que la subida ha sido indispensable y no guarda relación con el aumento en lo que la casa tiene que pagar ahora por el finísimo aceite de hígado de bacalao que se importa de Noruega, el cual por las consecuencias de la guerra está costando cuatro ó cinco veces más que en años anteriores. Pero la Emulsión de Scott es un producto de primera necesidad y no habrá mas remedio que pagar el nuevo precio, pues la experiencia enseña que en medicinas lo barato es caro.

1

Voor de humane behandeling door Dr. H[illegible], voor de liefderijke verzorging door de hoofdverpleegster, zoomede de verpleegsters van het Sanatorium en voor de vele blijken van deelneming, ondervonden gedurende de ziekte en het overlijden van hunnen geliefden zoon en broeder

Hubertus Theodorus,

betuigen ondergeteekenden hunnen oprechten dank.

G. VAN LENTE,
ECHTGENOOTE EN KINDEREN.

Curaçao, 21 Januari 1918.

Bezoeken van rouwbeklag kunnen niet worden afgewacht.

3—3